
[p1]

Ehrwüüd'ger Vater!¹

.....

1 Vertaling Johan Van Eenoo (Duits):

p. 1

Eerwaarde Vader,

Ook al had U mij niet toegestaan U te schrijven, dan nog had ik het niet kunnen laten U tot deelgenoot van mijn geluk te maken. Wat volgt deel ik U, goede Vader, mee, omdat ik weet dat ik er U vreugde mee breng. Nu moet ik U echter vooraf vragen mij te willen vergeven, omdat, wat ik U wil meedelen, zo belangrijk voor mij is, dat ik nogal uitvoerig spreken moet.

De avond na mijn laatste biecht werd ik zo bang en beklemd dat ik niet wist wat er met mij gebeurde, ik had oprecht gebiecht, dat

p. 2

dat wist ik, ik riep mij al uw tot in het binnenste van mijn hart doordringende woorden voor de geest, niets kon mijn stemming veranderen. Daarop beeldde ik mij, met de hulp van de Vader, in, dat mijn zonden mij niet helemaal vergeven waren, omdat mijn biecht niet berouwvol genoeg geweest was. Nu zat ik met zulke afgrijselijke influisteringen van de duivel, bij het open venster, ofschoon het al zeer laat en koud was, keek de donkere nacht in; bidden kon ik niet, wenen ook niet, ik was net als een vertwijfeld persoon, mijn borst dreigde het te begeven, ik besloot voorlopig niet te communiceren. Wat nu gedaan? Zo naar bed gaan kon ik niet, ik sprong op, beval met wijwater de Boze achteruit te wijken, die mij zolang en zonder dat ik het wist in zijn macht genomen had; ging naar de kapel. – Ik moest iets doen om mijn verschrikkelijke stemming een andere wending te geven. Daar

p. 3

Daar, op de heilige plaats aangekomen, voelde ik mij in het intieme donker behaaglijker, ik probeerde te bidden, wat mij lukte nadat ik aan de ingevingen van de duivel geen gehoor meer gaf en mij zo echt in de aanwezigheid van God verplaatst had. Ik keek naar het lijden van onze Heiland, werd als gevolg daarvan zo door berouw over mijn zonden aangeprepen, dat ik in een hete tranenvloed uitbarstte. O, hoe goed deed mij dat; met de bitterste tranen van berouw vroeg ik God, als een reinhartige Magdalena, nogmaals om vergeving. Toen scheen het mij toe alsof ik de woorden hoorde: "Troost je, je zonden zijn je vergeven". Ik ervaarde dat er, als beloning voor mijn tranen, troost in mijn arm hart gedruppeld werd, ik werd rustig, en uiteindelijk was ik zalig in gebed.

p. 4

Wat een verandering! Nu was ik gelukkig!, nu leek het mij alsof de hele hemel open ging. Vanaf dat ogenblik heb ik mij helemaal aan Jezus gewijd en de beste voornemens gemaakt; Jezus, die ik, reinhartige Magdalena, als mijn enige geliefde uitgekozen heb, zal mij helpen om te volbrengen wat ik mij op die onvergetelijke avond heb voorgenomen. Tot op dit ogenblik is het nog steeds mijn gedachte. Voor Hem en met Hem bid ik, ondanks alle verzoeken waaraan ik nog zeer veel blootgesteld word. Och! Nu zie ik echt in wat een zoet geluk het is, enkel in God te leven. Ach! Dat ik toch nooit nog één stap van de ingeslagen weg mag afwijken. Maar dat wil ik niet, dat is mijn vast voornemen, en dus kan het zonder mijn wil niet anders.

Hätten Sie mir àuch nicht erlaùbt, an Sie zù schreiben so hätte ich es doch nicht ùnterlassen können, Sie als Mittwisser meines Glückes zù machen. Nachstehendes teile ich Ihnen gùten Vater mit, weil ich weiß daß ich Ihnen Freùde damit bereite. Nùn mùß ich Sie aber zùvor bitten verzeihen zù wollen, wenn ich etwas Langweilig werde, denn das, welches ich Ihnen mittheilen² will, ist so bedeütend für mich, daß ich etwas àusführlich sprechen mùß.

Am Abend nach meiner letzten Beichte, wùrde ich so àngstlich ù. beklommen,³ daß ich nicht wùßte, wie ich daran war, ich hatte doch àufrichtig gebeichtet, dieses

..... [p2]

dieses⁴ wùßte ich, ich rief mir all Ihre mir bis in das innerste⁵ meines Herzens dringende Worte ins Gedächtniß, nichts konnte meine Stimmùng àndern.

.....

p. 5

Nu, beste eerwaarde Vader, kunt U mijn geluk begripen en samen met mij God danken. Ik ben er vast van overtuigd, dat uw vroom gebed in de H.-Mis de oorzaak van mijn oprechte bekering is en dat alleen uw liefdevolle leiding waarmee U mij, arme zondares, begeleid hebt, mij zover heeft gebracht. Had ik niet zo'n goede biechtvader gehad, wie weet hoe het mij zou staan? Hoe zal God U zegenen. Vorige zondag eerwaarde Vader wilde ik komen, maar kon echter niet, nu kan ik pas volgende zondag, dat is nog lang, en ik kon niet zolang wachten tot dan, en U wenste ook dat ik U zou laten weten, hoe het met mij gaat, daarom stuur ik U dit schrijven. Vergeef mij a.u.b. mijn overhaaste schrijven, tijdsgebrek is de oorzaak hiervan.

p. 6

Vandaag hoorde ik dat we pas in januari naar Brugge komen, dat is toch nog zeer lang, maar ik moet geduld hebben. Zondag wilde Mevrouw mij zo graag naar Lophem doen komen om te biechten, ik heb gezegd dat ik liever nog acht dagen wilde wachten. Ik hoop dat ik U niet verveel, maak het goed ik bid veel voor U. Beveelt zich in uw gebeden

Uw

Gehoorzaam en oprecht biechtkind

Bertha Wachowskij

Lophem [X] 13. Oktober 1868.

2 De schrijfster gebruikt vaak een h na een t, wat toen meer gebruikelijk was dan nu. Verder zien we ook: thun, thränen, reinmuthig.

3 Bedrukt, benauwd, angstig.

4 Het woord 'dieses' staat dubbel geschreven bij de paginaovergang.

5 Binnenste.

Dazù bildete ich mir mit Hülfe⁶ des Vaters ein, das mir meine Sünde nicht vergeben seien weil meine Beichte nicht reuig⁷ genùg gewesen sei.⁸

Nùn saß ich mit solchen gräßlichen⁹ Einflüsterùngen des Teufels, am offnen Fenster, obschon es schon sehr spät ù kalt war schaùte in die dúnkle Nacht; beten konnte ich nicht, weinen àuch nicht, ich war wie eine Verzweifelte, meine Brùst drohte¹⁰ zù springen, entschloß mich vorläufig nicht zù kommùnizieren. Was nùn machen? - So zù Bett geh'n konnte ich nicht, ich sprang auf, befahl dem Bösen mit Weihwasser zù weichen, welcher mich ohne daß ich es bedachte so ganz eine zeitlang in seiner Gewalt genommen hatte; ging zùr Kapelle¹¹ - Etwas mùßte ich thùn ùm meiner Fürchtbaren Stimmung eine andere Wendùng zù geben. Dort

..... [p3]

Dort angekommen fühlte ich mich am h. Orte, im traùlichen Dúnkel behaglicher, ich versùchte zù beten, welches mir gelang nachdem ich den Eingebùngen des Teufels kein Gehör mehr gab ù mich so recht in Gegenwart¹² Gottes versetzte. Ich betrachtete das Leiden ùnseres Heilandes, würde folgedessen¹³ so von Reue über meine Sünden ergriffen, daß ich in einen heißen, Flùß von Tränen àusbrach, 0. wie wol¹⁴ that mir dieses; Unter bittersten Reuethränen bat ich Gott nochmals wie eine reinmuthige Magdalena ùm Verzeihùng. Dann war es mir als wenn ich die Worte hörte: „Sei getrost, deine Sünden sind dir vergeben,„ Ich fühlte daß zùm Lohn meiner Tränen Trost in mein armes Herz geträufelt¹⁵ würde, ich würde rùhig, zùletzt selig im Gebete.

..... [p4]

Welche Veränderung! Jetzt war ich glücklich!, jetzt schien mir sich der ganze Himmel zù öffnen.

.....

- 6 Is een nu verouderd synoniem van Hilfe = hulp.
- 7 Berouwvol.
- 8 Dit is een conjunktief (subjonctif in het Frans) om uit te drukken dat de bewering niet zeker waar is. In het enkelvoud is de conjunktief van sein = sei, in het meervoud 'seien'.
- 9 Afgrijselijk, afschuwelijk.
- 10 Drohen = dreigen.
- 11 De kapel in het kasteel van Loppem.
- 12 Tegenwoordigheid, aanwezigheid, heden.
- 13 Dientengevolge.
- 14 Foutief voor 'wohl'.
- 15 Druppelen.

Von dieser Stùnde an, habe ich mich Jesùs ganz geweiht ù. die besten Vorsätze¹⁶ gemacht; Jesu den ich renmùthige¹⁷ Magdalena, als meinen einzigen Geliebten àuserwàhlt habe wird mir beisteh'n, daß ich das, welches ich mir an jenem ùnvergeßlichen Abend vorgenommen,¹⁸ erfülle. Es ist zùr jetzigen Stùnde, noch fortwàhrend¹⁹ mein Gedanke,²⁰ für ihn ù mit ihm, bete ich allen Versuchùngen Trotz daran ich noch sehr viel àusgesetzt werde.²¹

O! ich sehe jetzt so recht ein welch ein Süßes Glück es ist, nùr in Gott zù leben. Ach! würde ich doch nie mehr, einen Schritt von dem angefang'nen Weg abweichen. Doch ich will nicht dieses ist mein entschied'ner Vorsatz, also kann es ohne meinen Willen nicht anders.

..... [p5]

Nùn ehrwürd'ger lieber Vater können Sie mein Glück begreifen ù mit mir Gott danken. Fest überzeugt bin ich davon, daß Ihr frommes Gebet in der h. Messe Schuld an meiner àufrichtigen Bekehrung ist ù nùr Ihre liebevolle Leitung mit welcher Sie mich arme Sünderin leiteten, hat mich so weit gebracht. hätte ich nicht einen solch' gùten Beichtvater gehabt, wer weiß wie es jetzt ùm mich stànde? Wie wird Gott Sie segnen!

Am vorigen Sonntag ehrwürd'ger Vater wollte ich kommen, konnte aber nicht nùn kann ich erst zùm anderen Sonntag, bis dahin ist noch lange, konnt²² nicht so lange warten dazu. wünschten Sie àuch daß ich wissen lasse wie es ùm mich stànde, deshalb, förd're ich dieses Schreiben. Bitte entschùligen²³ Sie mein übereiltes Schreiben, es ist Zeitmangel Schuld daran.

.....

16 Voornemens.

17 Foutief voor 'reinmuthig' (zuiver, rein van gemoed).

18 Na 'vorgenommen' ontbreekt het woord 'habe' of 'hatte'.

19 Voortdurend.

20 Foutief voor 'meine Gedanke', aangezien 'Gedanke' vrouwelijk is.

21 Es ist zur jetzigen Stunde, noch fortwährend mein Gedanke, für ihn u mit ihm, bete ich allen Versuchungen Trotz daran ich noch sehr viel ausgesetzt werde. Dit zijn twee zinnen:

1) Tot op dit ogenblik is dit nog steeds mijn gedachte, nl. dat Jezus haar zal helpen om haar voornemens te volbrengen. Dit heeft niets te maken met wat erop volgt.

2) Door Hem en met Hem bid ik, ondanks alle verzoeken waaraan ik nog vaak word blootgesteld.

22 Foutief voor 'konnte'.

23 Foutief voor 'entschuldigen'.

[p6]

Heute hörte ich daß wir erst zum Januar nach Brügge kommen²⁴ das ist doch noch sehr lange, doch ich muß mich gedulden. Am Sonntag wollte die gnädige Frau mich so gerne nach Lophem haben um zu Beichten, ich sagte daß ich lieber noch acht Tage warten wollte. Hoffentlich²⁵ langweile ich Sie nicht, leben Sie wol ich bete viel für Sie. Empfiehlt²⁶ sich in Ihren Gebeten

Ihr gehorsames und aufrichtiges Beichtkind

Bertha Wachowskij

Lophem [den] 13. Oktober 1868.

.....

24 Behalve in het kasteel te Loppem, resideerde het echtpaar Van Caloen ook te Brugge in een groot herenhuis langs de Dijver, nu het Europacollege.

25 Foutief voor 'Hoffentlich'.

26 Foutief voor 'Empfiehl'.

Briefbeschrijving

Verzender	Wachowsky, Bertha
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	13/10/1868
Verzendingsplaats	Loppem (Zedelgem)
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	2 dubbele vellen, 206x132 groen papiersoort: 6 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Toevoegingen	op zijde 1 links in de bovenrand: Aan G. Gezelle; idem rechts: 13/10 1868 (inkt, beide hand P.A.)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	4846
Bibliotheekrecord	https://brugge.bibliotheek.be/detail/?itemid=library/v/obbrugge/gezelle11172

Inhoud

Incipit	Hätten Sie mir auch nicht erlaubt,
Tekstsoort	brief
Talen	Duits

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	13/10/1868, Loppem, Bertha Wachowsky aan [Guido Gezelle]
Editeur	Johan Van Eenoo; Mario Van Assche; Transkribus
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
